

helt burde ansættes der. Men for det første vil jeg dertil bemærke, at det ikke er sagt, at Biskoppen, særlig i de store Stifter, har noget aldeles indgaaende Kendskab til disse Forhold. Naar f. Eks. i Sjællands Stift Biskoppen kommer hvert 16 eller 17 Aar til de forskellige Steder, saa kan der være foregaaet adskilligt rundt om i Sognene, uden at han ved Bested derom, og selv om han kunde komme hyppigere, er det ikke sagt, at han er inde i Forholdene. Desuden er det heller ikke al Tid en afgjort Sag, at vedkommende Kultusminister ønsker at dele sin Magt med Biskopperne. Magten er sød, og det kunde tænkes den Mulighed, at han gerne vilde bevare den for sig selv, og at han ikke ønskede noget særligt Raad fra Biskopperne i denne Retning, og, som sagt, det er heller ikke afgjort, at det Raad, han kunde faa fra Biskopperne, altid var det, der trængtes til. Det er uimodsigeligt, at de, der bedst vide, hvilken Slags Præst og af hvilken Retning der ønskes, ere de Folk, som skulle have Præsten; det kan der ikke tvistes om. De, der ikke gerne ville nøjes med en Præst, der staar temmelig ensom mellem dem, og som ikke ville nøjes med, at han ikke gør dem nogen Ulykker, men som gerne ville have en Mand, der kan være til virkelig aandelig Gavn for dem, vilde ogsaa nogenlunde vide at vurdere, af hvilken kirkelig Retning denne Mand skulde være. Ud fra dette Synspunkt mener jeg, at Sognebeboerne bør deltage i Valget af deres Præst. Men jeg mener ogsaa, at man ved denne Sag skal være i høj Grad Opportunist, kan man ikke faa alt, skal man nøjes med noget, og kan man ikke faa det, man synes er allerbedst, skal man nøjes med noget, som man synes i alt Hald er godt og peger i den rigtige Retning. Deltagelsen i Præstevalg fra Menighedernes Side kan være enten raadgivende eller mere eller mindre afgørende. At nøjes med en raadgivende Deltagelse mener jeg vilde være altfor nøjsomt fra Sognemenighedernes Side. En raadgivende Deltagelse har man for øvrigt altid haft fra Sognebeboernes Side, idet man kan søge for den eller den og undertiden faa Medhold i sine Ansøgninger, undertiden ikke. Men jeg mener, at Sognemenighederne i alt Fald til en vis Grad skulle have en afgørende Indflydelse. Deltagelsen i Præstevalg kan efter Forslaget ske paa forskellig Maade, dels ved Henlæggelse af en Del af Ansøgningerne, dels ved Indstilling og dels ved det endelige Valg. Henlæggelsesretten er efter Forslaget lagt i Ministerens Haand, hvorimod saavel Indstillingsretten som Valgretten er lagt i Sogne-

menighedernes Haand eller for en Del i Hænderne paa et Udvalg af Sognemenighedens Side. Dette ser særdeles godt ud, og det kan godt være, at der er mange, der ikke ønske Loven fremmet undtagen med alle disse forskellige Indrømmelser fra Regeringens Side. Jeg er som sagt meget mere nøjsom i dette Stykke. Jeg tvivler om, at Lovforslaget vil blive til Lov, saadan som det foreligger, og jeg vil ogsaa kunne nøjes med betydelig mindre. Jeg er i øvrigt steint for en Ordning paa en noget anden, men meget velkendt Maade; det er den, at den endelige Valgret bliver hos Sognemenigheden, hvorimod Indstillingsretten bliver hos den overordnede Myndighed, altsaa i dette Tilfælde hos Kultusministeren. Saa kunde jeg ogsaa ønske, at der blev en Henlæggelsesret, som blev lagt over i Hænderne paa et Udvalg, der kom til at bestaa af Biskoppen i vedkommende Stift, en Præst valgt af Præsterne i Stiftet, og af Formanden for hvad jeg vil kalde det staaende kirkelige Udvalg i vedkommende Sogn. Som Forslaget nu er, er det jo i Samklang med Rådelsesmaaden for Lærernes Vedkommende. Jeg maa maasse benytte Lejligheden til at udtale, at jeg heller ikke er nogen Beundrer af Lærernes Rådelsesmaade, og at jeg tværtimod kunde ønske nogen Forandring deri; det skal jeg ganske vist kun strejfe og blot bemærke, at den Forandring, jeg saa kunde ønske, var en Forandring i den Retning, jeg her har nævnt, saaledes at Indstillingsretten kom paa en anden Side, end den nu er, og Valgretten paa den Side, hvor nu Indstillingsretten er. Dermed mener jeg, at Lærerne kunne være bedst tjente. Jeg ved ogsaa, at jeg i dette Punkt ikke er i Samklang med en hel Del ærede Medlemmer og vistnok heller ikke med en hel Del ærede Medlemmer af mit nærmeste Parti. — Som jeg nævtede før, er Grunden til, at jeg har taget Ordet her i Dag, blot den, at jeg har villet præcisere den Opfattelse, jeg har af Sagen. Jeg ønsker grumme meget, at et Lovforslag om Menighedernes Deltagelse i Præstevalg maatte blive til Lov i Aar, og jeg vilde meget nødig se, at det Lovforslag, som for et Øjeblik siden gik til anden Behandling uden Omtale, nemlig Lovden om Præstelønninger, blev til Lov, uden at et Forslag om Menighedernes Deltagelse ogsaa blev til Lov, thi jeg er paa det rene med, at det, at Præsterne bleve satte paa fast Gage, i højere Grad end nu vil stille Præsterne som Statsembedsmænd, men dersom der saa samtidig blev givet Menighederne Deltagelse i Præstevalgene, vilde man